

Nagy Attila

MINT VADÁSZGÉP UTÁN A CSÍK

Márait olvasom a hintán.

Hintáztat a jelen, (erre is) figyelmeztet Márai. A jelen hintáján ülve Polgárt olvasok, akinek puhán kattognak a szavai, mint néhai nagyanyám Singer varrógépe. Egymás után férceli a lapokat, míg összeáll a köntös és hippis szerelés márais szövete.

Van benne minden: lényeg és tangencia, sztoa és Nietzsche, a szkepszisből a vizsgálódás, magabiztosság és a magány már-már veszélyesen erős párlata.

Mint aki koravéne sétál át az életen, de meglövi a majdnem 90-et – mert másképpen nem tehet. Az epokhé majdnem lefokozásával jut el ahhoz a fajta ataraxiáig, amely súlyosan emeli-csukja pilláit a világra.

Jelesül: jelenemre (a hintán).

Apropó: költészet. Márai megadja a költészet (szinte) atommodelljét. Arról a bizonyos sűrítő energiáról beszél, ami az értelem és az indulat összekapcsolója a versben. Szöveget a fején! A többi: titok. És nem tudom, kié. Neve több is van: Múza, isteni sugallat stb. Nem tudom, és nem is fogom megtudni. Hogy nem emberi – mert a költő eszköz csupán –, az biztos.

Olvasom a hintán Márait.

Mint vadászgép után a csík az égen: a párhuzamosok találkoznak egy idő után, és egybesűrűsödnek – minibárányfelhők rózsafüzére. Nemeuklidészi matematika, és benne a püthagoreizmus máig felfedetlen titkai. A kassai dóm éppen olvadó gyertyái.

Hintáztat a jelen. S Márait olvasva, amit érzek: az Ítélet keserű illata.

NAPLÓTÖREDÉK

Kissé olyan ez itt, mintha falun lennék vagy legalábbis valami kisebb farmon. Most délután van, inkább már estefelé, kutyák ugatnak, gerle fúj, mintha üvegbe, kapuk csapódnak, és zúgnak az egyre nagyobb számban előjövő szúnyogok, míg a verebek, szajkók

és rigók egyre halkulnak, egyre nagyobb sávokban közeledik az alkonyat. A laptop billentyűi halkak, szinte suhanva érintik őket az ujjaim, s miközben rá-ránézek egy-egy szóra, sorra vagy mondatra, egészen más dolgokon jár az eszem, mint amit éppen leírok. Egészen biztosan tudom, hogy semmi céloom azzal, amit most pötyögtetek, egyszerűen csak a gép mellett találtam magam, mert beindult bennem egy vers, amit le is mentettem aztán, most pedig játszom a billentyűkön, mint magányos zongorista egy nagyon távoli teraszon, teailatban, valamikori időben, csupán önmagának. És rigóhang, rigógurgula és fütty, és alkonyi zsolozsmázás, amit a többi madárfaj iktat a fákkal zölden belakott, bemért spáciumomba – vajon erről most miért jut eszembe az, hogy Cusanus mestert a jövendőbeli II. Pius nem szívelte a regensburgi birodalmi gyűlésen...? Ilyen és hasonló kapcsolások, átkapcsolások immár tények nálam is – nem akarom és nem is érdemes kutatni a miértjeiket, hiszen ami bennem bújkál, messze meghaladja saját képességeimet is.

A betűnek valóban ördöge van, mert még mindig itt ülök, és játszom a billentyűkön, mintha írnék is valamit. Közben, ha jól látom, lassan besötétedett, madár sehol, csak az ágak körvonala, ami átsejlik mindig álmaimba, mert mostanában, mint a vénék, rögtön megálmodom azt, ami kevéssel előtte történik velem, vagy nem történik, csak van körülöttem. Néhány tömbházablak fénye minden, ami átviláglik hozzám, mint szövétnek a régi szövegekben. Alakok suhannak a párálló négyyszögű fényben, Gulácsy boldog boldogtalanjai, kór- és kortársak, társaim.

Yorick lennék én is? Szegény Yorick? Kormos és Tandori – persze átpofázva Shakespeare-t is azoknak, akik naponta elfoglalják a helyemet a parkolóban. Testbe bútt lélek a *csigabiga gyere ki* motívumára, hja, igen, igen – csak rá ne kérdezz valamiféle kánonra vagy rendszerre, például a filozófiában... Ebben a mélylila hangulatban, amely most az ég alja, lesni villan bennem az ösztön: lesz-e viasztó az égen (ó, Költő, hódolat néked a hold-szinonimáért), lesznek-e csillagok, és lesznek-e holnap én, aki perlekedő félként kételkedem, hogy lehessek mégis valamiféleképpen kedves a felém tatógó egy-két tenyérnek. És itt jön be a simogatás, a derű, az Urbinói, a galambpár a panteonbeli szarkofágja felett. És a *csendes éj*, amely menti a lélegzetünket az éjszaka nyíló virágok sokezer titkú szirmai mögé.

Talán jobb lesz, ha most abba hagyom. Ez az Acer laptop a *morbus acer* etiológiai tényezője, úgy vélem egy ideje: függőséget okoz, mint sokminden, amit szabad, avagy... Elég hát a betűből ma estére. Maradjon, mint illóolaj emléke: a hangulat.

QUARANTAIN, COVID-19

Kedves, még nyájtalan immunitásban szenvedő Olvasó, üsd fel, kérlek, egy profi kocsmatöltelék és nagy röhögésekre jogosító romancier könyvét, aki már régecskébben megmondta, hogy : *a legfontosabb még mindig csak az, hogy az ember ne valamiféle ólfélében lakjon...* – ergo csináljunk végre rendet a házban és a fejben, nagy-nagy szívünkrol nem is beszélve (ha egyáltalán volna ilyesmink).

De hát, ki is ez a Nagy Kópé, akihez Esterházy is leereszkedék, pukkadozva előtte, meg utána, pláne? (No, persze, inkább csak önmagában, mert a nemesi vér kötelez, ugye).

Hogy ki lenne ez a Nagy Kópé? *Az emberi láb mérnöke* (alias cipész) és *egyéb, a valós életből vett huncutságok* mesélőjének kitalálója, *Havlíček* és *Krisztus* összehoronálója ama *hatos* kapcsán, melyet egyikük sem fogadott volna el valami nejecke kísérgetéséért.

No, de figyelj még kissé, per pillanat nyájtalan Olvasó, mert nem befolyásolni akarlak, de terelgetni a világszintű humor felé (vagy egyszerűen csak humor?...), amely *ronggyal és összegyúrt Nemzeti Politikával* tisztítja anno a lámpák üvegcilinderét, néhány perccel este hét óra előtt, és mindennap.

Igen, igen, nyújtsd csak az ujjad, azonnal megszólítalak, csak le kell törölnöm még azt a légyamaradékot (*kémlégy?!),* mely lökhajtásos légycsapóm szerény alamizsnája az Enyészetnek, mely minket itt most körbeszimatolt, de – vagy nőink parfümillata, vagy borostás képünk elfuserált marconoid hatása hőköltette vissza – tény, hogy majd elkullogunk mi is, farkunkat behúzva csámpás ösztöneink közé (vagy éppen viselkedünk? Ki tudja...)

Kitaláltad, kedves Olvasó, Hrabal az, aki *táncórákat* adni kész *idősebbeknek* (de. 11.00 és du. 13.00 óra között), és *haladóknak* –

gondolom, életkortól már függetlenül, mert *azokat a* táncokat, egy-két örültebbtől eltekintve, vajon, tudná-e még járni valaki közülünk?

A Vírus-ketrec házatáján?

HAJNALI 5 ÓRA

Néhány tehetségtelen kakas vinnyog a szomszédban, hogy elakad az ember vizelete. Aztán csend. Aztán újra. Újra az a reszeletlen borzalom.

Miután a fekete rigók – gondolom – jól kiröhögték magukat, megkésve bár, de törve nem, elkezdik füttyeik, gurgulázó dallamaik partitúráját ékesíteni, a hajnal első sugarait fonva a hangjegyeik köré.

Kissé álmosan még, de fölteszem a kávéfőni, Julius Meinl Präsident, ez a sláger nálam mostanában.

És amíg elkészül, igyekszem ráhangolódni – már a verandán – a rigók egyre szocializálóbb futamaira. Persze, emellé egy töltet pipafüst is elkel, a kávéfő tányérostól viszem a számhoz, és (ó, Bécs, te Habsburg, de mégis nagyszerű!) vizet kortyintok mellé (német Nagyanyám erre mondta volt, hogy gyerekkoromat kinőtt Bécsi Poloska lennék, ha nem a csapvizet innám).

A Vírus meg addig kint ténfereg az utcán, kamáslis cipőben, a világba kirúgottan. Merthogy fenéken billentették, mivel visszafőzött, hogy *ezt* nem ő akarja... És egyébként is egy fattyúnak milyen lenne a respektje?!

Ülök a verandán, szólózom a magányt, Oldalborda még mélyen húzza, de nem mondhatnám mégsem, hogy unatkozom.

Holmi Rafinált Szellemeik könyveit szemelgetem, olyanokét, mint Cusanus (De pace fidei: A vallásbékéről) és Kant (Az örök béke). Ezekon gondolkodom, meg hogy könyvek által ment-e előbbre, ugye, a világ...

És ahogy lenni szokott: újra *beszól* a tehetségtelen vinnyogás, ami túlharsog minden értéket, gondolatot, még a pipám füstjét is szétveri.

Mert a szomszéd nem válogatta meg kakasait. Mert a kakas már ilyen.

És mindig a szemétdomb tetején. A Vírusdomb tetején.

Béke tollaira!

Béke genomjára!

IN MEMORIAM EGYED PÉTER

Kedves Péter, Fekete Vince jóbarátod írt a *Székelyföld* 2020. júliusi számában, az általa válogatott köteted okán, megrendítően szép sorokat.

A Székely Könyvtár sorozat 85. kötete ez, amelyet azon nyomban el- és átolvastam, immár a saját szememmel és bele-belereződéseimmel.

Úgy jártál Te is, kedves Péter, ahogyan a szólás járja: igazi költőnek *nem illik* megérnie saját nagyságát és jelentőségét, mivel a visszamenőleges korizlés – pláne egy konzervatív, de mégis egyetlen kishazában – szinte sohasem ismeri föl azt (mert az adott körülmények közt alig akadnak, akik fok- és értékmérők, esetleg saját vesztükre is...).

Most, hogy verseidet olvasom, igen, most döbbenek rá, hogy már akkor lehetett volna világirodalmi szinten verset írni minálunk is (ahogyan azt kedves filozófusod, Bretter György is sürgeté valamikor, a Te, a mi korunkban – szinte hiába...).

Provinciád a metafizika lírai elhajlása a transzcendencia jaspersi vonulatai felé, s ha jól érzem, Nemes Nagy Ágnes szigora és embersége, az újholdasok önkéntes száműzetésének helikoni magaslatain.

Persze, lehet, hogy tévedek, kedves Péter...

De, meg- és rálátásaid, amennyire líraiak, éppen annyira rádöbentőek is: nagy költő szól – elsősorban önmagáról és önmagához, de ez az önmaga az általunk elpuskázott, akár goethei viszonyulás is.

Úgy érzem, hogy az emberi és költői ösztönök igen magas megfeleltetése jellemző Rád, ami a meg- és átgondolások keresztpróbája az utódok számára is, mert – részben – a hermetikus költészet megemlése is tájainkon.

Kedves Péter, az általad vágyott és megvalósított Költészet ma is követendő példa!

Ki merem mondani: nélkülöd a versbéli gondolat – mint forma is – nem született volna meg – azaz a Szó, a télben lábujjhegyen járó –, már-már (vagy éppen!) misztikus, de igen pontos diagnózisa a létezésnek, és az abban bújdokló megvilágosodásnak, elhívásnak, revelációnak.

Életem része voltál, aki végképp és végérvényesen beépült, ott pulzál – a magány reminiscenciáin túl is – mindabban, ami viszonyulás

ahhoz az archetípushoz, amelynek pecsétje, még dobbanó létünk ambróziája.

Immáron ott is kereslek és fordulok Hozzád kérdéseimmel, ahol, ahová csak igen kevesen emeltetnek: a folyton újjászülető Főnixmadár sugárzó szárnyai alatt.

Ave, Költő, ki átmentél a télbe lábujjhegyen, *hogy a gyertyának lángja legyen...*

Pedikűrös csendélet (57 x 62 cm, olaj, vászon)